

Information från expertgrupp och kommitté för frukt och grönt – 25 september 2024

1 Marknadssituationen

Kommissionen presenterade den aktuella marknadssituationen för sektorn för frukt och grönt. Preliminära siffror för konsumtionen av frukt och grönsaker i EU 2023, visar på en minskning med 5 procent jämfört med föregående år.

Kazakstan ska introducera ett importförbud för äpplen som ska gälla till 31 december 2024. Ett sådant förbud skulle påverka EU:s export, och då främst Polen som står för nästan all export till Kazakstan från EU. Förbudet är dock ännu inte ikraft.

Brexit: frukt och grönsaker som odlas i EU och exporteras till UK behöver i nuläget inte kontrolleras vad gäller överensstämmelse med EU:s handelsnormer för färska frukter och grönsaker eller genomgå fytosanitära kontroller. Kontroller av överensstämmelse med handelsnormerna förväntas inte introduceras innan 1 februari 2027. Frukter och grönsaker klassade i medium riskkategorin omfattas inte av fytosanitära kontroller fram till 1 juli 2025.

Äpplen: en första uppskattning av skörden för säsongen 2024/25 är inte så optimistisk. Produktionen 2024 förväntas minska med ungefär 11,3 procent jämfört med föregående år, vilket skulle innebära en skörd som uppgår till 10,2 miljoner ton. Extrema väderrelaterade händelser har påverkat länder i norra och östra delarna av EU negativt. I Polen, som är EU:s största producent av äpplen förväntas skörden minska med närapå 20 procent. Lagersituationen i slutet på säsongen är positiv och förväntningen är att ungefär 60 procent av lagren kan frigöras i slutet av 2024. Exporten av äpplen hade minskat med omkring 8,5 procent i augusti 2024 jämfört med motsvarande tidpunkt förra året. Under samma period ökade importen med omkring 9,7 procent. Äppelpriserna i början av säsongen är högre än motsvarande år och väl över medelvärdet för de senaste fem åren.

Citrus: priserna på apelsiner var i augusti lägre än motsvarande månad 2023, men ligger i nivå med medelvärdet för de senaste fem åren. Importen av apelsiner till EU från Egypten har ökat jämfört med föregående år. EU:s export har minskat jämfört med föregående år, vilket beror på en minskad produktion. Så gäller även för EU:s interna handel med apelsiner.

Persikor och nektariner: Importen till EU har ökat jämfört med föregående år. Den största delen av importen kommer från Turkiet, följt av Sydafrika, Chile, Serbien och Marocko. EU:s export låg i juni något under nivån föregående år.

Tomater: efter några mycket bra år, inleddes 2024 med låga priser, ett läge som kvarstod till maj. Prisbilden därefter fram till augusti var i linje med medelvärdet för de senaste fem åren. Jämfört med föregående år är EU:s export högre och EU:s import lägre innevarande år. Den största delen av exporten går till UK och importen kommer i störst utsträckning från Marocko och Turkiet. De tre största exportländerna i världen (EU:s internhandel inkluderad) är Spanien, Nederländerna och Marocko. Ungefär hälften av Marockos export går till Frankrike.

För bearbetade tomater förutses produktionen i världen bli stabil och hög under 2024, 46 miljoner ton, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. I EU förväntas produktionen öka med lika mycket och uppgå till 11 miljoner ton. En stor produktionsökning i Kina (30 procent högre än förra året) innebär att landet blir världens största producent av tomater till bearbetning, vilket kan sätta press på producenterna i EU.

Belgien rapporterade om dålig väderlek under våren och sommaren, första halvan av perioden var mycket regnig och andra halvan mycket varm. Produktionen av äpplen 2024 förväntas minska med 130 miljoner kilo, vilket beror på dåligt väder och minskad areal jämfört med 2023.

Spanien framförde att produktionen av framför allt persikor och nektariner påverkats negativt av höga temperaturer. Priserna på citroner har varit låga. Produktionen av tomater till bearbetning har ökat med 6 procent jämfört med föregående år.

Tyskland har drabbats av extremt väder, främst i de södra delarna av landet. Sen frost orsakade stora skador på främst fruktodlingar. Produktionen av äpplen förutses bli den lägsta sedan 2017.

Ungern rapporterade om skördeförluster på upp till 40 % för frilandsodlade grödor i vissa delar av landet, detta på grund av höga temperaturer.

Italien framförde att en cyklon drabbat en stor yta med odlingar som nu står under vatten. Utvärdering pågår om skadeläget. Varmt väder har påverkat skördevolymerna av många grödor negativt, men kvaliteten ser ut att vara bra. Prisbilden för tomater till färsk konsumtion är bra. Produktionen av tomater till bearbetning förutses minska, eftersom kraftigt regn drabbat norra delarna av landet.

Nederländerna uppgav att regn under våren medfört problem för vissa frilandsodlade grönsaker.

Polen framförde att ofördelaktigt väder (frost, hagel, höga temperaturer och torka) inneburit problem för många grödor såsom grönsaker, äpplen och päron. En 20 procent högre odlingsyta för tomater i växthus bidrar till en högre skörd. Vädret har också varit gynnsamt för tomater.

Portugal rapporterade om skogsbränder som påverkat agrara grödor, skadeläget är under utvärdering. Den producerade volymen av tomater till bearbetning möter förväntningarna, men värdet är lägre än 2023. Detta uppgav Portugal beror på högre produktionskostnader. Ökad konkurrens från Kina gav också upphov till oro.

Frankrike rapporterade om väderrelaterade produktionsminskningar för främst meloner, aprikoser och äpplen.

2 Krav på marknadsinformation för frukt och grönt

Kommissionen visade en tabell över vilka prisuppgifter som respektive medlemsland ska skicka in.

3 Krav på rapportering av icke-överensstämmelser

Diskussion om krav på rapportering av icke-överensstämmelser vid kontroll av uppfyllelse av EU:s handelsnormer för frukter och grönsaker enligt genomförandeförordning (EU) 2023/2430.

Idag ska resultatet av kontroller av produkter från ett annat land (EU eller tredje land) som uppdagar icke-överensstämmelser med handelsnormer för frukt och grönsaker rapporteras såväl till kommissionen som till medlemsländer som kan beröras av stoppet, t.ex. genom att produkterna skickas till ett annat land. Rapporteringen har gjorts via ISAMM.

I det nya regelverket som trädet ikraft den 1 januari 2025 behöver inte alla meddelanden om icke-överensstämmelser skickas till kommissionen. Det räcker om de skickas till de medlemsländer som kan beröras.

4 Information om ISAMM formulär

Kommissionen informerade om vilka ISAMM formulär som ska användas för rapporteringskrav som finns i Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/2030 vad gäller ekonomiskt krisstöd inom frukt-, grönsaks-, och vinsektorn som påverkats av allvarliga klimathändelser i Österrike, Tjeckien och Polen samt rapporteringskrav som finns i Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2024/2146 om tillfälliga nödtåtgärder som med avseende på 2024 avviker från vissa bestämmelser för att lösa specifika problem i vinsektorn och frukt- och grönsakssektorn som orsakats av svåra väderhändelser.

5 Översyn av kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/891

Kommissionen gick igenom förordningen med de ändringar som föreslagits. Det rör sig huvudsakligen om ändrade referenser till olika förordningar eftersom många förordningar nu bytts ut.

Artikel 1 till 72 avser regler knutna till erkännande av producentorganisationer (PO) inom sektorn för frukt och grönsaker. Några ändringar i sak omnämndes:

Artikel 2 förtydligar att i begreppet PO inkluderas sammanslagningar av producentorganisationer (APO – associations of producer organisations) och transnationella producentorganisationer (TPO transnational producer organisations).

Artikel 4 förtydligar att när det gäller bearbetning av produkter kan det göras antingen av PO:n själv eller av ett externt bearbetningsföretag.

Artikel 8 har ett par nya punkter. I den nya punkten 4 föreskrivs att om värdet av den marknadsförda produktionen (VMP) har minskat kraftigt på grund av orsaker som PO inte råder över, som naturkatastrofer eller stora angrepp av växtsjukdomar, så får man fastställa VMP för det aktuella året till 85 % av medelvärdet av VMP de tre föregående åren för att PO inte ska riskera att förlora sitt erkännande.

I den nya punkten 5 föreskrivs att medlemsländerna får sätta olika minsta värden för minsta VMP och minsta antal medlemmar för ”vanliga” PO respektive för PO som samlar odlare av småskalig produktion.

Två medlemsländer tyckte att punkten kan vara svår att tillämpa då det inte framgår vad som menas med småskalig produktion. De efterfrågade ökad tydlighet.

6 Diskussion om översyn av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/892

Kommissionen gick igenom de förslag till ändringar som föreslås i förordning EU 2017/892 med regler om erkännande av producentorganisationer (PO), ingångsprissystemet och tilläggstullar.

Artikel 38 behandlar schablonimportvärden i ingångsprissystemet.

Ingångsprissystemet som tillämpas i frukt och grönsakssektorn innebär att produkter som importeras till mycket låga priser beläggs med en extra påläggstull. Detta kräver dock att kommissionen varje dag och för varje ursprung fastställer ett schablonimportvärde som enligt nuvarande förordning ska vara det viktade medelvärdet för import från de aktuella ursprung. Nu föreslås att ”viktade” ska tas bort.

Artikel 39 – 41 behandlar säkerhetsklausulen (SSG) som innebär att om importen av en viss produkt, under en viss period, överstiger en fastställd ”utlösande volym” så aktiveras ett system så att en tilläggstull tas ut på överskridande kvantiteter. Genom att föreslå en strykning i paragraf 40 föreslår kommissionen att systemet också ska gälla inom ramen för frihandelsavtal.

7 Övriga frågor

Inga övriga frågor diskuterades.